

Ομιλία Ανδρέα Μπουντουβή

Πρύτανη ΕΜΠ

Στον εορτασμό στο ΕΜΠ της επετείου της 25^{ης} Μαρτίου 1821

Αγαπητοί προσκεκλημένοι, συνάδελφοι, φοιτητές, κυρίες και κύριοι,

Χρόνια πολλά για τη διπλή γιορτή, την επέτειο και τον Ευαγγελισμό, και τις ευχές μου σε όσες και όσους σήμερα γιορτάζουν. Αυτή την επέτειο βαραίνει η μεγάλη λύπη για την τραγωδία των Τεμπών και ο σοβαρός κλονισμός του αισθήματος ασφάλειας των πολιτών σχετικά με την αξιοπιστία της λειτουργίας βασικών υπηρεσιών και δομών κοινής ωφέλειας. Θα επανέλθω στο θέμα γιατί σχετίζεται με την ουσία της επετείου.

Ο εορτασμός μιας εθνικής επετείου γίνεται για σοβαρούς λόγους. Συνδέει το παρελθόν με το παρόν για τη διατήρηση της σύνδεσης στο μέλλον, και αυτή η σύνδεση είναι σημαντική γιατί εμπεριέχει απόδοση τιμής, ευγνωμοσύνης και δόξας στους αγώνες των προγόνων για ελευθερία και εθνική ανεξαρτησία. Κάποιοι εξ αυτών, αναπόφευκτα λίγοι, πήραν επώνυμη θέση στο βιβλίο των ηρώων και έχουν γίνει πρόσωπα αναφοράς. Αυτό είναι κάτι που χρειάζεται, γιατί το υπόδειγμα του επιτεύγματος και της ηγετικής γενναιότητας με ρίσκο ή και απόληξη θανάτου και θυσίας όταν είναι απρόσωπο είναι λειψό και σίγουρα στερημένο ισχυρής εμπνευσιακής επίδρασης. Τα έθνη χρειάζονται τους ήρωες, όπως και οι αγώνες τους ηγέτες.

Εορτάζεται η επέτειος για να διατηρείται η μνήμη, να υπηρετείται η γνώση της ιστορίας, και να τροφοδοτείται ο αναστοχασμός. Το τελευταίο παρότι σημαντικό είναι διεργασία εν ανεπαρκεία. Όμως δεν γίνεται θέμα ρουτίνας, κι' αυτό επειδή κάθε φορά βλέπεις τα ίδια πράγματα – τα τότε – μέσα από τις τρέχουσες συνθήκες είτε εσύ ο ίδιος είτε μέσα από τη θεώρηση άλλων που μελετούν, ερευνούν, μιλάνε καθαρά και έντιμα χωρίς παρωπίδες και σκοπιμότητες. Αν είναι κάτι που πάντα τροφοδοτεί τη φρεσκάδα και δίνει ώθηση στον αναστοχασμό, αυτό είναι, κατά τη γνώμη μου, το επονομαζόμενο «ίδιον της φυλής» γιατί είναι διαρκώς στο προσκήνιο, όπως τα έχει πει ο Σολωμός, ο Νίτσε, ο Καζαντζάκης στην τραγωδία του «Καποδίστριας», ο Παναγιώτης Κονδύλης.

Περισσότερο όμως από οτιδήποτε, ο επετειακός εορτασμός μιας Επανάστασης, αυτής του 1821, είναι για να διαμορφώνει εθνική συνείδηση και να ενισχύει το εθνικό φρόνημα. Έτσι συμβαίνει σε όλο τον κόσμο.

Σε αυτή τη λειτουργία υπεισέρχονται φίλτρα, μύθοι, εξιδανικεύσεις και σκισμένες σελίδες αλλά αυτό δεν είναι ελληνικό φαινόμενο, είναι παγκόσμιο. Η διαμόρφωση εθνικής συνείδησης είναι συστατικό της εκπαίδευσης των νέων, το φρόνημα είναι υπόθεση που αφορά τους πάντες.

Μερικές σκέψεις γι' αυτό, που αφορούν και στην επικαιρότητα:

Δεν φτάνει το όποιο απόθεμα του παρελθόντος για να συντηρηθεί το φρόνημα. Το φρόνημα ενισχύεται με όρους παρόντος και αλληλένδετη προοπτική μέλλοντος. Η χρεωκοπία της χώρας, το brain drain, το δημογραφικό είναι, πέραν όλων των άλλων, εξουθενωτικά του φρονήματος. Τώρα, το φοβερό και αδιανόητο σιδηροδρομικό δυστύχημα των Τεμπών, και πριν από αυτό, το Μάτι, η Μάνδρα, η Πάρος με το Σάμινα – διαφορετικών ειδών πολύνεκρα δυστυχήματα -- φέρνουν πένθος, οργή, απογοήτευση και εν τέλει κλονίζουν το φρόνημα. Και αυτό συμβαίνει σε μια περίοδο, και δεν είναι μόνο τωρινή -- μετά από 200 μετα-επαναστατικά χρόνια και πλέον των 400 χρόνων ζυγού -- που ο απέναντι κίνδυνος είναι στο προσκήνιο και σε έξαρση και που είναι απαραίτητη η συλλογική αυτοπεποίθηση, η εμπιστοσύνη στην ηγεσία και το αίσθημα ασφάλειας και αμυντικής επάρκειας. Και αυτά είναι άρρηκτα συνδεδεμένα με την ευρύτατη συνειδητοποίηση ότι αυτό που συμβάδισε με το 1821, η Μεγάλη Ιδέα, ενταφιάστηκε το 1922 και έδωσε τη θέση της σε ένα νέο εθνικό όραμα. Αυτό της επίτευξης της ευημερίας αντί της εδαφικής επέκτασης. Της νέας Μεγάλης Ιδέας που είναι ο εκσυγχρονισμός της χώρας.

Είναι αναπόφευκτο να αναρωτηθεί κανείς πως θα απαντήσουμε σε προκλήσεις, πολλές από αυτές τεχνολογικές, όπου αναπόφευκτα και υποχρεωτικά εμπλέκεται και το ΕΜΠ, και που έχουν ή θα πρέπει να αποκτήσουν σχέση με την αμυντική επάρκεια της χώρας, όταν δύο τραίνα κινούνται αντίθετα στην ίδια γραμμή και δεν λειτουργεί στοιχειωδώς ευφυές σύστημα αυτόματης πέδησης των συρμών όταν ένας σταθμάρχης είναι εκτός λειτουργίας. Και αυτό ενώ μιλάμε για τεχνολογία anti-drone και ενώ η ψηφιοποίηση υπηρεσιών του δημοσίου τομέα έχει όντως σημειώσει μεγάλη πρόοδο. Αυτός ο φαινόμενος «αχταρμάς» προόδου – που πρέπει να αναγνωρίσουμε ότι έχει σημειωθεί -- και σοβαρού εκσυγχρονιστικού ελλείματος κλονίζει σοβαρά το φρόνημα – μια και περί φρονήματος ο λόγος. Πως να πιστέψει κανείς ή πώς να μην αδικήσει την πραγματικότητα – ότι η δική μας υπεροπλία στον αέρα μπορεί να έχει πραγματικό αντίκρισμα επί του πεδίου και συνακόλουθα να κινηθεί με το ανάλογο σθένος και αν χρειαστεί «υπέρ βωμών και εστιών» όπως εκείνοι προς 200 και πλέον ετών ; Αλλά ας κοιτάξουμε και πιο κοντά μας: Στο ελληνικό πανεπιστήμιο αναζητεί η κοινωνία ελπίδα για το μέλλον γιατί εδώ υπάρχει η πηγή, οι νέοι. Όταν κλείνουν το πανεπιστήμιο, όσοι το κάνουν, δεν καταφέρνουν παρά να κλονίζουν την προοπτική του στο όνομα μια προσωρινής αυτοπραγμάτωσης η οποία είναι δεν έχει καμιά εμβέλεια. Και

αυτό αποδεικνύεται από τη σπασμωδικότητα και την καταχρηστικότητα της αλλά κυρίως από τη μοναδικότητα της σε σύγκριση με ό,τι γίνεται στα πανεπιστήμια του κόσμου.

Είναι τέτοια η επέτειος που οδηγεί τη σκέψη μας στην απέναντι χώρα για τους λόγους που προανέφερα. Όμως η συγκυρία έχει μια ιδιαίτερη φυσιογνωμία. Η σεισμική καταστροφή φέρνει στο προσκήνιο την ανθρώπινη τραγωδία και αναδεικνύει τις μεγάλες ελλείψεις και στρεβλώσεις και βέβαια χτυπάει καμπάνα κινδύνου για τη δική μας πλευρά. Μπορώ να σας ενημερώσω ότι μια αποστολή από 15 συναδέλφους πολιτικούς μηχανικούς και αρχιτέκτονες από το ΕΜΠ θα μεταβούν τον επόμενο μήνα στην Τουρκία ως μέλη ενός κλιμακίου υπό τον συντονισμό του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος.

Ας είναι οι ευχές μας σήμερα όχι μόνο για τη ζωντανή μνήμη των αγωνιστών και για διαρκή αγώνα για μια καλύτερη Ελλάδα αλλά και για αντοχή και σε όσους δοκιμάζονται, και δύναμη ψυχής σε όσους πενθούν και υποφέρουν.

Ευχαριστώ το μουσικό τμήμα του ΕΜΠ για τη συμμετοχή του και για τον τόνο που προσφέρει στη σημερινή εκδήλωση.

Ακολουθεί ο πανηγυρικός της ημέρας από την καθηγήτρια της Σχολής Αγρονόμων και Τοπογράφων Μηχανικών – Μηχανικών Γεωπληροφορικής του ΕΜΠ Χρυσή Πότσιου.